

Ott Kilusk
Laura Jaanhold

Lillemüüjatel hakkas külm

kahes vaatuses

*Lavastuse pealkiri
„Lillemüüjatel hakkas külm“
on avavärss Juhan Viidingu
luuletusest „Latern“*

Esietendus 13. aprillil 2024
Endla Teatri Künis

lavastaja

Laura Jaanhold

kunstnik

Illimar Vihmar

muusika autor

Feliks Kütt

laulusõnade autor

Ott Kilusk

laulu „Latern” sõnade autor

Juhan Viiding

lauluõpetajad

Toomas Voll ja Feliks Kütt

valguskujundaja

Ivar Priterskihh

etenduse juht

Anu Hövel

valgusmeistrid

Ivar Priterskihh, Iiris Purge ja

Karmen Tellisaar

helimeister

Janek Vlassov

kostümeerija

Airin Vaarmann

grimeerija

Ivi Smeljanski

lavameistrid

Lauri Allikas ja Ando Loosaar

Laval

**Ireen Kennik
Kadri Rämmeld
Karin Tammaru
Tambet Seling**

Masinas

**Ester Vilgats
Janek Vlassov
Roland Leesment
Ruts Rämmeld
Anne-Ly Sova**

Kinnastes

**Anu Hövel
Ireen Kennik
Kadri Rämmeld**

*Teater ja trupp tänavad
kõiki Pärnu lilleturu müüjaid
ja nende kaasteelisi läbi aja.*

Juhan Viiding

Latern

Lillemüüjatel hakkas külm
enam ei öitse nemad
ma ei tea kuhu sooja nad
lähevad kuni on kevad

Lillemüüjatel hakkas külm
lilled kukkusid käest
sees ja väljas detsember on
seda tean omast käest

Linnud lendasid lõunasse
nii seisab raamatus
minu jätsid nad valvama
arusaamatus

Linnas mis polegi linn
riigis mis riik ei ole
hommikul nõksub nupp
minus kustutad tule

Lavastuse taustast ja saamisloost

Nagu võib lugeda vanadest ajalehtedest, müüdi Pärnus lilli juba eelmise Eesti Vabariigi ajal. Oli ju tegemist Baltimaade moodsaima kuurortlinnaga, kuhu igal suvel palju rahvast kokku sõitis. Soe Pärnu suvi, kenad kohvikud ja liivarand on teadagi soodne pinnas romantiliste tunnete tekkimiseks ja selle väljendamiseks sobivad loomulikult kõige paremini lilled, sest kaunis kimp räägib rohkem kui tuhat sõna.

Lavastuse „Lillemüüjatel hakkas külm“ juured ulatuvad kaugetesse 60ndatesse, mil lillekasvatajad müüsid oma kaupa Pärnu suurel turul, kõrvuti aed- ja puuviljade ning kõige muuga. Hiljem, nagu on jutustanud vanemad tegijad, müüdi lilli bussijaama juures, siis Kalevi tänaval, söökla ees. Kaheksakümnen datel lisandus öömüük. Tundus lihtsam paigale jääda, kui õhtul oma kaup kokku pakkida ja hommikul jälle laiali laotada. Kes esimesena selle peale tuli, on tagantjärele raske ütelda. Nüüd sai Pärnus lilli osta ööpäevaringselt ja nõnda kestab see tänaseni. Vahepeal on Kalevi tänavast saanud Rüütli tänav ja endise söökla ruumides on toimetanud nii mõnigi toitlustusäri.

1997. aastast on Rüütli tänava hotellipoolses otsas tegutsenud korralikult planeeritud ja välja ehitatud Pärnu lilleturg. Kaheksa klaasvitrinidega kioskit ja pikk müügilaud, mida lillemüüjad omavahel „õrrealuseks“ kutsuvad. Lillemüük toimub endiselt ööpäevaringselt, olgugi, et kaubitsejaid ja kliente jääb aasta-aastalt vähemaks. Veel paarkümmend aastat tagasi, kui kesklinnas

polnud lillepoodidega kaubanduskeskusi, kui inimesed olid ehk pisut romantilisemad, kui üleüldse kingiti üksteisele rohkem lilli, võis öelda, et Pärnu lilleturg õitses. Olulisematel tähtpäevadel ei piisanud kioskitest ja „õrrealusest“. Ka teisele poole tänavat, hotelli restorani esisele haljasalale paigutati telgid ja lauad. Nagu räägivad inimesed, kes selles äris sel ajal tegutsesid, müüdi sellistel päevadel tuhandeid lilli. Lillemüüjatest kirjutati sageli Pärnu Postimehes, nii mõndagi neist, kes tänaseks päevaks siit ilmast lahkunud, intervjueriti ja pildistati. Nõnda saavad nemadki selles loos oma sõna sekka öelda.

See on lugu, mis on sündinud inimeste mälestustest, praeguste ja kunagiste lillemüüjatega tehtud intervjuudest, ajaleheartiklitest ja igatsusest kadunud aegade järele. Nagu on öelnud viimased müüjad: peale meie ei tule enam kedagi! See mis tuleb, on uus maailm, uued majad ja inimesed, ja sellest, mis olnud, jääb vaid mälestus.

Täname kõiki, kes olid nõus meiega vestlema, raamatukogutöötajaid, kes aitasid otsida ajakirjanduses ilmunud materjale ja inimesi, kes soostusid jagama oma kogemusi seoses legendaarse Pärnu lilleturuga. Suur aitäh!

Lilleturust, lavastusest ja tihastest

Täpselt kaks nädalat enne „Lillemüüjatel hakkas külm” esietendust istusid ühe Eesti väikelinna veerel asuva maja elutoas Endla lavastaja Laura Jaanhold ning dramaturg Anne-Ly Sova, et rääkida sündivast lavastusest ja sellega seonduvast. Anne-Ly küsis, Laura vastas.

Anne-Ly: Kas sa mäletad, millal sa ise esimest korda lilli ostsid? Või milline on sinu esimene mälestuspilt sellest, kui sa lilli ostad?

Laura: Sellega on vist keeruline, sest siis, kui pidanuks olema see esimene hetk, siis ma elasin Võhmas ja sain vanaema käest kõik lilled – kui oli vaja lilli, siis me läksime lihtsalt vanaema juurde ja saime sealt need astrid või mis vaja, kätte. Ma ei mäleta, aga ma arvan, et ostmine võiski olla suhteliselt hiljem.

Ma emale kinkisin oma sünnipäeval lilli ja nüüd viin hauale. Aga see teadmine tekkis hiljem – võib-olla siis, kui ma ise juba olin ema –, et ema jaoks on ka kuidagi oluline see päev, mis on sinu sünnipäev, et tema on see suure vaeva nägija tegelikult.

A: Aga milline on sinu isiklik seos Pärnu lilleturu ja selle müüjatega?

L: Minu seos on põhimõtteliselt see, et ma kõnnin sealt mööda iga päev, kui ma tööle lähen ja mulle tundus see koht huvitav lihtsalt.

A: Miks?

L: Minu jaoks oli seal palju hämmastavaid detaile – esiteks see pühendumus oma tööle, mis neil lillemüüjatel on olnud. Sealt on nüüd paljud surnud, nagu Pilvi, üks meie tegelane, ka ütleb, et lahkunuid on üle kümne. Et sealt on läbi käinud neid tädisid päris palju, kelle jaoks see on olnud aastatepikkune töö. Ja siis see, et viimased kakskümmend või kolmkümmend aastat ei ole lillede müümine enam sellisel kujul tulutoov, mis ta võib-olla alguses oli. Elu on muutunud ja see väljendub seal. See, kuidas Eesti on muutunud üheksakümnendate algusest, mis oli selline väga tormiline ja huvitav aeg. Seega ta kuidagi räägib ka Eesti lugu – mis aegadest me oleme läbi tulnud. Alguses ise lillede kasvatamine, siis see, et piirid läksid lahti, Hollandist hakkas tasapisi tekkima seda kaupa, ise kasvatamine muutus mõttetuks. See on minu arust hästi huvitav jälgida, kuidas majandus või elu muutus. Mitte ainult lilled ja lilleturg, vaid tegelikult kõik kaubandus ja müümine, mõtted sellest, kuidas on muutunud need külapoed, väiksed poed, mis mingitel hetkedel on olnud mingite kohtade süda ja siis kuidagi

vaikselts laiali lagunened, inimesi ei ole enam. Kõik see lõppemine ja muutumine, mulle tundub, et mingi lõpu tunnetus on seal sees. Ma ei kujutanud ette, et meie teemaga seonduv on nii eksistentsiaalne – muutumine ja lõppemine ja surm. Aga on ka mingid hästi toredad ja naljakad lood ja inimeste elu – kuidas see on mööda läinud –, mis sellest välja tuleb. Ja üldse elu mõtestamine, oma funktsiooni – siit see eksistentsialism tulebki sisse –, oma koha mõtestamine maailmas. Kui nad räägivad, kuidas vahepeal on miinus-miinus-miinus-miinus, et sa istud seal ja mitu päeva ei ole ühtegi lille müünud. See motivatsioon hommikul üles ärgata, tulla ikkagi kohale ja teha seda tööd edasi – selle ees nagu ikkagi tekib mingisugune väga suur aukartus. Ja samas tuleb sisse ka mingi sotsiaalne funktsioon. Tsiteerides Pilvit: minu kodu on ju siin. Et kui ta oli kodus vahepeal, siis tal süda ei pidanud vastu, aga lilleturul käivad teised inimesed, ajavad paar sõna juttu, sa ei ole nagu päris üksi kõige sellega, mis sinu elus on. Me tahame liikuda küll sinna, et oleks elektrooniline kassa, see on mõnes mõttes mugav, et sa ei pea kellelegi silma vaatama, aga teisest küljest, kui seda kohustuslikku kontakti inimesega – kas või poes või lilleturul või ükskõik kus –, sul ei ole päeva jooksul, siis... Päris paljude inimeste jaoks on see võib-olla ainus kontakt, mis tal on päeva jooksul võimalik. Et kõige elektrooniliseks tegemine on ka mingisugune sotsiaalsuse kadu, millest on kahju.

Ja siis on hästi huvitav see kogukond, mis on olnud seal ümber ja mingil kujul ilmselt on tänaseni. Nad ütlevad ise ka, et nad teavad, kes sealt mööda kõnnivad ja samas meenutavad üheksakümnendaid, mis tundub mulle kui hiljem Pärnusse tulnule selline huvitav õnneaeg. Kui Viljandis on sügiseti pika laua peod, niisugune kogukondlik tore tunne ja pidu, siis mulle tundub, et Pärnus seal

lilleturu ümber võib olla üheksakümnendatel toimus midagi sarnast.

Proovides me oleme rääkinud, et meie eesmärk ei ole kunagi olnud öelda, et lõpetage lilleturu lammutamine. Minu meelest ongi hästi huvitav tõmbepunkt selle asja juures, et ka nemad, kes nad räägivad sellest, oma elutööst, saavad täiesti aru ja teavad, et see on vältimatu, et lammutatakse. Sest see maa on juba planeeritud mingi muu asja jaoks, mingi ärimaja või mis sinna tuleb ja sa tead, et nii läheb. Mõnes mõttes nagu inimese elugi – sa tead, et see nii läheb, sa tead, et ühel päeval sa sured ära, aga teisest küljest see ei tähenda, et sul ei oleks kahju, ikkagi on kahju, et surm tuleb. See mingisugune lõpu ootus, et nad on seal veel viimaseid päevi ja me ka kõn-nime sealt mööda ja näeme, et praegu nad veel on, siis vahepeal vaatame ja kirjutame üksteisele, et mis toimub, täna ei olnud kedagi – see nagu kuidagi annab sellele lilleturule mingisuguse isikustatuse.

A: Ja nüüd me jälle lugesime lehest, et ikka veel ei panda kinni, sest see ehitus seal ei hakka veel pihta.

L: See ongi kõige kurbnaljakam minu meelest selle saaga juures, et sa elad kogu aeg sellele kaasa ja et see on pidevas sellises lõpu aimduse ootuses, et kohe lõpeb, aga samas veel nagu ei lõpe ka. Kuidas sa elad pidevas sellises seisundis, et sa ei tea, millal see surm tuleb? Aga see ongi inimese elu – sa ei teagi, millal surm tuleb. Sellepärast see lilleurg vist mõjubki nii eksistentsiaalselt. Et sina ei tea, millal surm tuleb ja lilleurg ka ei tea, millal tuleb see lammutamise hetk.

Rääkides sellest kohast – see on minu arust arhitektuuriselt ka väga huvitav koht. Seal on Pärnu hotell, selline suur koloss, hästi selge vormiga, hästi konkreetne – aken, aken, aken, aken, valge, suur, hiiglaslik – ja seal kõrval on need väiksed putkad, mis on natukene juba siit-sealt ära vajunud. See arhitektuurne vastuolu või selle koha kõnekus on minu meelest väga lahe ja tegelikult jutustab seda lugu juba lihtsalt läbi selle pildi, et kui sa tuled Rüütli tänava poolt: Pärnu hotell ja need väiksed putkad.

Meie oleme seda lilleturgu käsitletud kui artefakti. Et sa üritadki seda säilitada nagu mingit omamoodi artefakti, mingit asja, mida kultuurilooliselt ei tõsteta kõrgele pjedestaalile, aga meie tõstame. Et see on ikkagi asi, mis annab mingile kultuurikeskkonnale või ajale näo. Siis me tõstamegi selle lilleturu välja tema keskkonnast, paneme teatri keskkonda ja vaatame seal sellele otsa, puhastame ta tavalisest miljööst välja. Ja mulle tundub, et see, mis sealt paistab, on huvitav.

A: Jah, ta on ka selles mõttes artefakt, et sellist kohta tegelikult ei leia enamustest Eesti linnadest enam, selles on ka mingi üheksakümnendate võnge.

L: Eriti õhtul, kui seal tuli põleb ja kõik ümberringi on pime ja seal on ainult need värvilised lilled. Ja need tädid, kes istuvad või isegi ei istu näoga sinu poole, mõnikord kas magavad või on näoga kõrvale keeranud, teevad seal omaette midagi, loevad, on telefonis – seal on justkui mingi teine aeg. Ta on minu meelest nagu aken minevikku, lähed sealt mööda ja korraga see koht tõmbab su korraks nagu sisse, kui sa päriselt vaatad või keskendud selle peale.

Mõnes mõttes ongi meie lavastus vist ka natuke selline katsetus, et kuidas talletada mingisugust ajalugu, mis võib-olla ei tundu nii-öelda ametliku ajalookirjutuse jaoks eriti huvitav. Seal on mingisugune selline lugu, et kui see nüüd kaob, siis ta kaobki meil näppude vahelt. Keegi teine seda ei talleta ehk nii põhjalikult. Natuke nagu inimesega on ka, et kui inimene sureb, siis ta jääb siia maailma läbi nende lugude, mis temast jäävad. Samal moel, mulle tundub, on ka seal – kui see Pärnu lilleturg kaob, siis mingi tükk endisest maailmast nagu läheb.

A: *Kuidas proovides läinud on?*

L: *(Mõtleb pikalt.)* Ma proovin leida aspekte, mis on lugejale huvitavad. Mis pakub inimestele huvi?

Hääl kõrvaltoast: *Näitlejad.*

A: *Jah. Kuidas neil see tekst pähe jääb?*

L: Ahah. No seda dokumentaalteksti ehk siis päris inimeste juttu – seda, kuidas nemad jutustavad, nende kõne rütmi – tundub, et on keerulisem õppida küll kui näitekirjaniku kirjutatud teksti, aga seda muidugi võiks näitlejate endi käest küsida, kas see tõesti on nii. Mulle tundub, et see on keerukas just sellepärast, et päris inimesed ei mõtle nii loogiliselt kui näitekirjanik kirjutab, näitekirjanik puhastab tekstist välja igasugused poolikud mõtted ja katkised laused või mõttehüppamised ja sõnakordused, valed sõnakasutused ja -mugandumised, mis õigekeele mõttes on halb stiil. Dokumentaalteatris just need annavadki karakterit edasi, aga sellise teksti õppimine on suhteliselt keeruline.

A: *Näitlejale annab selline üles kirjutatud tekst selle, et võib-olla tema tegelane ei sünnigi mitte neist lausetest, mis tegelane ütleb, vaid pausidest või sellest poolikust või parasüütsõnast ...*

L: Jah. Või sellest, et ta kunagi ei lõpeta lauset või ei lõpeta mõtet või ta mingeid sõnu ei leia kunagi – mingid sellised asjad muutuvad olulisemaks. Ja teisest küljest on tegelikult seda taustamaterjali rohkem ja võib-olla su fantaasia töötab teistmoodi.

A: *Siiski te olete kogunud materjali kuidagi kontsentreerinud, te olete selle puhastanud ja seda ka nihestanud, muutnud.*

Seda, et lilleturu juures luurates näed, kuidas müüjatädid laulma puhkevad, ei juhtu, aga lavastuses juhtub. Siit ka küsimus: miks muusika, miks laulud?

L: Ma ei tea, see tundus kuidagi nii sobiv. Vist sellepärast, et kuidagi avada seda hinge lähemalt. Ja see ongi tore, et seal seda ei juhtu, aga see on teater ja siin saab juhtuda. Mulle tundub, et muusika annab neile tegelastele mingisuguse lisatahu või mingisuguse fantaasiavõtme juurde, eriti kui me räägime nendest mineviku aegadest, kus kõik oli nii ilus ja suur. Ta aitab seda poeetikat, mida meie seal näeme, rohkem kohale tuua. Meie eesmärk nende lauludega ei olnud kuidagi nalja teha või see, et oleks hästi kuidagi naljakas ja tore, et nad hakkavad laulma, vaid pigem ikkagi see, et avada seda hinge, minna veel sügavamale.

A: *Aga naljakas ja tore on ju ka.*

L: Jaa, naljakas ja tore on ka. Kindlasti. Aga seal tekib alati see küsimus, et kui sa naerad, siis mille või kelle üle sa tegelikult naerad.

A: Mul oli seda materjali – lavastusteksti või tekstiraamatut – lugedes ja esimeses proovis käies küll see tunne, et kohutavalt palju, isegi pisarateni, saab nalja ja samas on ikkagi väga kurb ka.

L: Seal vist jah hakkab väljenduma mingi isiklik traagika või mingi selline asi. Ma ei tea, millegipärast on kujutus, et kui laval on mingid kuulsad ja suured ajaloolised isikud, presidendid ja poliitikud ja lauljad, siis nende elus peaks olema nii palju rohkem mingisugust sisu või tausta või sügavust, aga millegipärast me mõtleme, et on

kummaline ja naljakas, kui me räägime teatris lille müüjatest, laulame ja räägime spetsiifiliselt nende igapäevaelu mingitest tahkudest. Aga samas kui palju on meil dokumentaalnäidendeid erinevatest lauljatest ja ajaloolistest tegelastest, kellest iganes. Ja nende puhul me ei mõtle, et oot, aga miks temast lavastust teha? Mulle tundub, et iga inimese maailm, iga inimese universum on nii huvitav, et sellest on võimalik teha lavastus ja minu meelest ei saa kuidagi karta või naeruvääristada seda sügavust, mis sellest tekib. See, et on naljakas ja samal ajal ajab nutma, tekibki sellest, et kõikide inimeste elu on huvitav. Keegi ei ole olulisem kui keegi teine – lõppkokkuvõttes me kõik sureme. Ja minu meelest see ongi tegelikult ju lahe, et elu väljendub igal pool ja selle elu raskus või traagilisus või keerdkäigud väljenduvad igal pool, mitte ainult siis, kui sa oled kuulus või ajalooline isik. Loomulikult on ajaloolised isikud hästi olulised ja loomulikult on neilt hästi palju õppida, nende erilisust ei saa alahinnata. Aga ei saa ka alahinnata iga teist inimest maailmas.

A: Selles loos on veel üks tegelane või üks aspekt, üks hääl, kes on ka väga tugevalt Pärnu. Kas me räägime temast ka?

L: Kohe, kui see mõte tuli, oli selge, et okei, teeme ära, selle me peame sinna panema. Sest ka temalt tuli just siis see sõnum, et ta nüüd enam ei tee ja jääb pensionile ja siis kuidagi kõik need teemad tundusid järjest rohkem kokku sobivat. Ma arvan, et see on päris äge kokkusattumus, et see nii on. Ja nüüd, kui me proovisaalis seda häält kuuleme, kes meil tekstiraamatus ongi Hääl, siis ma arvan, et kõik inimesed, kui nad seda kuulevad, teavad kohe, kes see hääl on. See on kummaline jah, kuidas mingid kindlad häälled saavad sulle tekitada mingit teatud tunnet või mingit äratundmist.

A: Lavastuse pealkiri – kust tuli see Viiding?

L: Meie dramaturg Ott ütles ükskord, et kuule Viidingul on see luuletus, mis algab sõnadega „Lillemüüjatel hakkas külm” ja ega sellest enam ei saanud nagu kuidagi üle ega ümber.

A: Aga kui Viidingul ei oleks seda luuletust olnud, mis selle lavastuse nimi siis oleks?

L: Ma ei tea, ma ei kujuta ette. Sest see, kuidas Viidingu luuletus on nii täpselt tegelikult selle Pärnu lilleturu teemaga kooskõlas, on minu arust hämmastav – see lahkumise ja lõppemise tunne, mis seal on samamoodi. Jälle kuidagi õnnelik kokkusattumus, et see nii on ja me oleme väga õnnelikud, et meil lubati seda kasutada.

A: Mitmes koostöö see sul Illimariga on?

L: Mingi kaheksa pluss või?

A: Miks Illimar? Miks alati Illimar?

L: Vist on nii, et sul tekib mingite inimestega mingisugune tunnetus, et on sama veregrupp. Ja siis saavutad selle sügavuse, nii et saad kogu aeg edasi minna või et mingid asjad on juba seletatud. Ja samas teisest küljest ka see, kuidas Illimar mõtleb. See, kuidas tema oskab neid asju sättida nii, et ka mina mõtlen ja kohandun selle ümber. See on lahe meie koostöö puhul.

A: Kõrvalt vaadates on ülihuvitav, kuidas teie koostöö toimib – te nagu ei teekski midagi koos, aga see on alati koos tehtud. Ja et tema ideedest tuleneb ka lavastuslikke asju hästi palju.

L: Jaa, jaa. Mis mulle vist meeldibki, on see, kui Illimar tekitab mingisuguseid raame, mille sees mul on keerule, sealt tegelikult tulevad väga lähedad mõtted lõpuks. Noh, et kui sa paned alati kõik asjad ette – et siin on see tool ja laud ja pähkliid on kausis... Aga kui tegelased söövad terve aeg pähkleid, aga pähkleid ei ole seal kausis või lauda ei ole või nad ei saa istuda või noh, mis iganes, siis sa lähedki sealt, sa võtad seda väljakutsena. See keerukus on huvitavam minu jaoks ja igas lavastuses tekib nagu mingi omaette esteetika, mis on lahutamatu sellest. Ja see tekib Illimari kujundikeelest. Ja kui ma aktsepteerin seda lavastajana, siis see läheb väga hästi käima. See on see, mis mind lavastajana heas mõttes käivitab. Ja meil Illimariga on mingisugune teineteise mõistmine inimestena ka. Et kuidagi see introvertsuse tase, et sa saad aru sellest kuidagi laiemalt, siis saad ka sellest inimesest aru, kuidas ta mõtleb ja kust ta tuleb. Aga jah, vist Illimariga ongi jah see, et me koos teeme seda asja. Ka „Kurjuse” puhul oli nii tore minu meelest see, et meid nomineeriti Salme Reegi auhinnale koos. Koos teeme ja seisame üksteise eest. Kuigi ka „Kurjuse” puhul see meeskond oli veel palju suurem muidugi.

A: Kui sa rääkisid sellest Pärnu lilleturu õitseajast – üheksakümnendatest –, siis kas suvituslinna analoogiasse pannes võib öelda, et see oli lilleturu niiöelda suveperiood?

L: Kujundina põhimõtteliselt jah. Aga mis on vist huvitav Pärnu kontekstis ongi see, et kui nad räägivad headest aegadest, siis nad ei räägi ainult suvest. Need lillemüüjad on mõnes mõttes nagu tihased – nad ei lähe ära. Tihased ja leevikesed. Mul tekkis lapsena mingisugune armastus nende vastu. Vanaema ütles, et nemad ei lähe ju ära. Nad peavad terve selle talve siin hakkama saama. Talv on väga karm! Ja lillemüüjad samamoodi – nemad ei lähe ju ära, nemad on seal. Öösel. Päeval. Miinus kakskümmend viis. Pluss kakskümmend viis. Nendes samades putkades. Ja see annab minu meelest mingi teistsuguse kogukondlikkuse tunde sinna juurde. Et nemad ei ole seal ainult suvel. Mis meid Otiga ka hästi paelus ja millest me rääkisime päris palju – lillemüüjad on kogu aeg seal ja vaatavad seda linna, pidevalt. Nad näevad, kuidas aastad lähevad mööda, kuidas ajastud muutuvad, rahad tulevad ja lähevad, nad on läbinud rubla ja krooni ja nüüd on eurod. Ja inimesed muutuvad, jäävad vanaks, surevad, jäävad ära, neid ei näegi enam, kõik see nagu läheb sealt läbi. Ja samas ka mingid hästi inimlikud lood, kas või sellest, kui Estonia läks põhja – üks tädi rääkis, kuidas ta tuli sinna ja nuttis ja teised naised tulid hommikul ja küsisid, et mis on, miks sa nutad? – nad ei olnud kodus raadiot lahti teinud veel. Mis on ka aja märk, sest kui praegu, tänapäeval niisugune asi juhtub, siis kõik teavad. Ja ka see üksteise hoidmine, nende teiste lilletädide eest hoolitsemine – üks, kes aitas matta ühte naist, kellel ei olnud kedagi, kes teda mataks – kõik sellised asjad, mis on minu meelest kuidagi selline

A: Kodu?

L: Jah. Või noh, selline harvaesinev nähtus tänapäeva maailmas. Kui palju me näeme seda? Tegelikult väga palju ei näe.

A: *Keda üldse peaks huvitama mingi lugu, mis räägib nii spetsiifiliselt Pärnust?*

L: Esiteks ma näen, et see materjal kõneleb laiemalt kui ainult Pärnust. Aga mulle tundus ka, et teater võiks rääkida oma linnast, oma linnaga, oma kogukonnaga. Märkata mingeid asju, mis on just meile olulised. Võiksime olla head üksteise vastu selles pisikeses ökosüsteemis. Pärnu kesklinn on just praegu silmnähtavalt muutumas, uue silla ehitamiseks lammutatakse iga päevaga midagi – oli maja ja enam ei ole maja. Ja inimesed tunnetavad seda muutust. Meie jaoks oli selle lavastuse tegemine ajatundlik just sellepärast, et me teadsime, et mingil hetkel Pärnu lilleturg lammutatakse, mõte lilleturust lavastus teha on mul olnud mingi kaks-kolm aastat. Ja nüüd kõlksub lavastus hästi kokku ka nende teiste linnas toimuvate muutustega. See on selline Tetris, mida ei saa ette ennustada.

Kavas on kasutatud Mart Nõmme fotosid Pärnu lilleturu ajaloost ning Juhan Viidingu luuletust „Latern“, mis ilmus Jüri Üdi luulekogus „Detsember“ 1971. aastal.

Kava koostasid Anne-Ly Sova ja Ott Kilusk.
Lavastuse plakatifoto tegi Priit Loog,
plakati kujundas Asko Künnap.
Kavalehe kujundas Koidu Pilve.

lavastusjuht **Andrus Jõhvik**
pealavameister **Kaido Päästel**
vanemlavameistrid **Ando Loosaar, Fred Laur, Janek Lipponen**
lavameistrid **Lauri Allikas, Sergei Peetso,**
Kristo Paddernik, Mario Valmas
dekoratsioonide valmistajad **Kaido Päästel, Viljar Viik**
butafoor-dekoraator **Kaido Torn**
tekstiilide värvija **Anu Heinsalu-Diževski**
kostüümiala juhataja **Ester Kasenurm**
kostüümide õmblejad **Urve Kasenurm, Urve Enne, Epp Mõts**
grimmiala juhataja **Ivi Smeljanski**
grimeerijad **Sirle Teeäär, Karina Pajunurm**
kostümeerijad **Kärt Altjõe, Airin Vaarmann**
inspitsient-rekvisiitorid **Anu Hövel, Astrid Kivila, Silja Koppel**
heliala juhataja **Siim Rohtväli**
helimeistrid **Tarmo Jürgens, Janek Vlassov**
valgusala juhataja **Margus Vaigur**
valgusmeistrid **Karmen Tellisaar, Ivar Pilterskihh, Iiris Purge**
videomeistrid **Argo Valdmaa, Antti Aalmaa**
haridustöö koordinaator **Liina Unt**
muusikajuht **Feliks Kütt**
turundus- ja kommunikatsioonijuht **Inger Lilles-Nestor**
trupijuht **Aigi Veski**
peadministraator **Ain Miilberg**
haldusjuht **Kaido Lüll**
dramaturgid **Anne-Ly Sova, Ott Kilusk**
loominguline juht **Ingomar Vihmar**
teatrijuht **Roland Leesment**

SA Endla Teater kassa 442 0666
Keskväljak 1 info 442 0667
Pärnu 80010 www.endla.ee

Teatri toetajad ja koostööpartnerid

pärnu

CRAMO
ehitusseadmete rent

pajõ
TRÜKIKODA

ESTONIA
Spa Hotels

ERR

Pärnu Postimees

KUKU

EPS
AS Reideni plaat
TERM

Metsä

tervis
ravispaahotell

Täname

 HANSAPROFIIL AB

Riina Viiding

*Rita Väljamäe ja Jarver OÜ lillekauplus
Pärnus Akadeemia 1*

Beguta lillepood Haapsalus